

Glastuinbouw Noordwest Friesland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 maart 2008 / rapportnummer 1899-59

1. OORDEEL OVER HET MER

De provincie Friesland wil in het noordwesten van Friesland maximaal 450 ha (bruto) glastuinbouw mogelijk maken. De locatie hiervoor wordt vastgelegd in een partiële streekplanherziening. Ten behoeve van deze streekplanherziening is een m.e.r.-procedure doorlopen.

Aanvankelijk zou de streekplanherziening ook op de inrichting van de locaties ingaan en daarmee een 'concrete beleidsbeslissing' zijn. Op dit detailniveau waren de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) afgestemd. Gedurende het proces is besloten in de streekplanherziening alleen de locatie(s) vast te leggen. Hiermee is de streekplanherziening kaderstellend voor een m.e.r.-plichtig besluit en is het benodigde detailniveau dat van een plan-m.e.r. Het detailniveau van de informatie in het MER voldoet dan ook niet overal aan de oorspronkelijke (voor een besluit-m.e.r. vastgestelde) richtlijnen.¹ De Commissie is echter van oordeel **dat de essentiële informatie ten behoeve van de streekplanherziening in het MER aanwezig is.**

Het selectieproces voor een locatie heeft in twee fasen plaatsgevonden. De eerste fase, waarin het aantal van 22 potentiële locaties tot vijf werd teruggebracht, wordt in het MER zeer helder gepresenteerd.

In de tweede fase zijn de verschillen in milieueffecten tussen de vijf overgebleven locaties onderzocht. Uit het MER valt op te maken dat deze verschillen klein zijn. Het gehele selectieproces is kort toegelicht in Bijlage 1 van dit advies.

De Commissie heeft enkele opmerkingen en aanbevelingen voor het vervolgproces. Deze worden nader toegelicht in hoofdstuk 2.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN

2.1 Algemeen

In paragraaf 11.2 van het MER worden aandachtspunten genoemd voor de verdere uitwerking. Hieruit blijkt de ambitie om tot een zo milieuvriendelijk mogelijk complex te komen. De glastuinbouw is sterk in ontwikkeling, hetgeen betekent dat steeds dient te worden uitgegaan van de laatste stand van zaken met betrekking tot 'best available techniques' (BAT's). Eén en ander is nader uitgewerkt in het reeds uitgebrachte richtlijnenadvies van de Commissie voor de hieropvolgende besluit-m.e.r.²

Overigens zullen naar verwachting verschillende milieueffecten minder groot uitvallen dan waarmee rekening gehouden is in het plan-MER, doordat uit-

¹ Tussentijds heeft de Commissie nog een 'voortoetsing' uitgevoerd van het concept-MER, en nadat was gekozen voor een kaderstellende planfiguur, een advies gegeven over reikwijdte en detailniveau van het plan-MER. Voor een overzicht van de procedure en de overige technische gegevens zie Bijlage 1.

² Uitbreiding Glastuinbouwgebied Sexbierum, advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport, 22 augustus 2007, rapportnummer 1937-32. In dit advies wordt onder andere geadviseerd alle aanbevelingen uit het plan-MER over te nemen. Het advies is te downloaden vanaf de website www.commissierner.nl

eindelijk gekozen is voor één locatie met een omvang van ca. 200 ha, in plaats van de oorspronkelijk beoogde 450 ha.³

2.2 Multicriteria-analyse

In het MER worden de aan de verschillende criteria en aspecten toegekende gewichten niet duidelijk gemotiveerd. Dit is ook geconstateerd bij de 'voortoesing' van het op dat moment voorliggende concept-MER (het 'Tussendocument') in 2005 en aangegeven in het advies over reikwijdte en detailniveau van het plan-MER in 2007.

Voor fase 1 van het selectieproces is de gekozen gewichtsverdeling niet onlogisch. De gegeven beperkte toelichting op de toegekende gewichtenverdeling is voldoende.

In fase 2 zijn de verschillen tussen de locaties veel kleiner. Het is derhalve belangrijker om de gemaakte keuzes in de gewichtentoekenning goed te motiveren. Deze motivatie ontbreekt in het MER. De verschillen in milieueffecten tussen de locaties (bij verschillend gekozen zwaartepunten) worden daarmee op hoofdlijnen wel inzichtelijk, maar het is niet duidelijk op grond van welke afwegingen de gewichtensets gekozen zijn. De Commissie acht dit geen tekortkoming voor het plan-MER omdat uit het MER voldoende blijkt dat gegeven het gekozen abstractieniveau de verschillen in milieueffecten vrijwel niet onderscheidend zijn voor de locaties.

2.3 Fasering

Op p. 35 van het MER wordt aangegeven dat de vraag naar ruimte voor glastuinbouw mogelijk kleiner is geworden. De volledige ontwikkeling van 450 ha zal waarschijnlijk niet binnen afzienbare periode plaatsvinden. In het besluit is uiteindelijk slechts ruimte geschapen voor 200 ha. Mogelijk wordt ook dit kleinere complex door de afgenomen vraag gefaseerd ontwikkeld.

- De Commissie adviseert bij de uitwerking extra aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor gemeenschappelijke voorzieningen die voortkomen uit de keuze voor aansluiting bij het bestaande glastuinbouwgebied in Sexbierum of uit een eventuele gefaseerde ontwikkeling.

2.4 Verschillen tussen basis- en plusinrichtingen

In het MER zijn voor de vijf in fase 2 onderzochte locaties steeds zowel een 'basis-' als een 'plus-inrichting' beschouwd. Uit het totaaloverzicht dat gegeven wordt in de tabellen 10.1 en 10.2 (p. 173 van het MER) blijkt dat de plusvariant (zoals verwacht) systematisch gunstiger scoort op milieueffecten.

- De Commissie adviseert, gezien het ambitieniveau, voor de inrichtings-m.e.r. (besluit-m.e.r.) de plusvariant als uitgangspunt te nemen.

³ Zie de toelichting in Bijlage 1

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Friesland

Besluit: Vaststelling van een partiële streekplanherziening.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.3

Activiteit: Aanwijzing van locaties waar grootschalige glastuinbouw kan plaatsvinden in het streekplan.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een lijst van reacties wordt gegeven in Bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aanvraag richtlijnenadvies: 15 maart 2007

advies over de reikwijdte en het detailniveau uitgebracht: 19 april 2007

aanvraag toetsingsadvies: 21 december 2008

kennisgeving op 4 januari 2008 in de Leeuwarder en het Friesdagblad

ter inzage legging MER: van 5 januari 2008 tot en met 17 februari 2008

toetsingsadvies uitgebracht: 11 maart 2008

Bijzonderheden:

Het MER betrof oorspronkelijk een besluit-MER, omdat in de partiële streekplanherziening de locatie(s) voor grootschalige glastuinbouw zou(den) worden vastgelegd als concrete beleidsbeslissing. In 2005 heeft de Commissie een zogenaamde 'voortoetsing' uitgevoerd van het toen voorliggende concept-MER.

Gaande het proces is besloten in het streekplan alleen de locatie(s) vast te leggen en de inrichting over te laten aan de gemeente(n). Daarmee ontstond voor de locatiekeuze een verplichting tot het opstellen van een plan-MER. De Commissie heeft op 19 april 2007 advies uitgebracht over reikwijdte en detailniveau van het plan-MER.

Voor het bestemmingsplan waarin de glastuinbouw juridisch wordt vastgelegd wordt een besluit-m.e.r. doorlopen. Hiervoor heeft de Commissie reeds een richtlijnenadvies uitgebracht.⁴

Voor de selectie van mogelijke locaties is in eerste instantie gekeken waar andere functies in het zoekgebied de functie glastuinbouw uitsloten. Vervolgens zijn er 22 mogelijke locaties geselecteerd. Na een vergelijking van deze 22 locaties op relevante criteria bleven er vijf locaties over voor verder onderzoek. De Commissie constateert dat de selectie van vijf potentiële locaties in het MER op inzichtelijke wijze tot stand is gekomen.

⁴ Uitbreiding Glastuinbouwgebied Sexbierum, advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport, 22 augustus 2007, rapportnummer 1937-32

Deze vijf locaties zijn met elkaar vergeleken, onder andere met behulp van een multicriteria-analyse (MCA). Hieruit komen de locaties 1 (Herbajum) en 2 (Sexbierum) als meest gunstig naar voren. In het MER wordt vermeld dat het beleid voor locatie Herbajum inmiddels is om hier een groen-blaauwe bufferzone aan te leggen. Daarmee is de locatie niet meer beschikbaar voor glastuinbouw.⁵

Locatie 2 (bij Sexbierum) biedt echter slechts ruimte voor 200 ha in plaats van de gewenste 450 ha glastuinbouw. Daarom is het MER nader onderzocht welke van de locaties 3 (Sint Jacobieparochie-Sint Annaparochie),⁴ (St Annaparochie) en 5 (Vrouwenparochie) het meest in aanmerking komt voor de resterende hectares. Doordat veel gewicht is toegekend aan landschappelijke overwegingen heeft locatie 4 de voorkeur.

Uit het MER komt dus een combinatie van locaties 2 en 4 als voorkeursoplossing naar voren. In het ontwerp voor de partiële herziening is alleen locatie 2 (bij Sexbierum) aangewezen. De Commissie concludeert hieruit dat het oorspronkelijke voornemen van 450 ha door de provincie is losgelaten.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)
drs. G. Korf (secretaris)
drs. R.H.J. Mooren
ir. B. Olthof
drs. L. Opvel
drs. N.M. de Rooij

⁵ In het in 2006 vastgestelde streekplan staat de locatie bij Herbajum nog aangegeven als 'landschappelijke geleiding', als 'zoekgebied glastuinbouw' en als 'bundelingsgebied'. In het ontwerp voor de partiële herziening van het streekplan (vastgesteld op 18 december 2007) staat echter vermeld dat het gebied tussen Harlingen en Franeker open moet blijven. De Commissie concludeert dat bestuurlijke afwegingen tussentijds hebben geleid tot het afvallen van de locatie bij Herbajum.

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Ir. J. de Vos namens Wetterskip Fryslan, Leeuwarden
2. M. Delfos namens Vereniging Dorpsbelang Wijnaldum Friesland, Wijnaldum
3. Mr. W. Visser, Achmea Rechtsbijstand namens de heer en mevrouw De Boer, Leeuwarden
4. D. Wesselius, Franeker
5. Dr. B. van der Moolen namens Friese Milieu Federatie en mede namens de Waddenvereniging en Landschapsbeheer Friesland, woonplaats onbekend
6. Drs. U. G. Hosper namens It Fryske Gea, Provinciale Verenging voor Natuurbescherming, Beetsterzwaag
7. W. Lageveen, Frjentsjer

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Glastuinbouw Noordwest Friesland

De provincie Friesland wil in het noordwesten van Friesland een groot gebied aanwijzen voor glastuinbouw. De locatie hiervoor wordt vastgelegd in een partiële streekplanherziening. Ten behoeve van deze streekplanherziening is een m.e.r.-procedure doorlopen. De inrichting van het glastuinbouwgebied wordt in een hierop volgende m.e.r.-procedure onderzocht.

ISBN: 978-90-421-235-71